

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πειραιάς 24.6.2005

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2003

Από τη Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2003 (European Union- Statistics on Income and Living Conditions), με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2002. Η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 6.665 νοικοκυριών και σε 14.960 μέλη των νοικοκυριών ηλικίας 16 ετών και άνω.

Η Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης αποτελεί μέρος ενός κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν όλες οι χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η οποία αντικατέστησε, από το 2003, το Ευρωπαϊκό Πάνελ Νοικοκυριών προκειμένου να επιτευχθεί η ποιοτική βελτίωση των στατιστικών δεδομένων που αφορούν στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Βασικός στόχος της έρευνας είναι η μελέτη, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, των συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση, κυρίως, με το εισόδημά τους. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συγκρισιμότητα των στοιχείων θεωρείται εξασφαλισμένη αφού η έρευνα διενεργείται σε όλες τις χώρες-μέλη, με κοινά αποδεκτά ερωτηματολόγια.

Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθούν ορισμένα κοινωνικο-οικονομικά μεγέθη, που επηρεάζουν τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού. Με τις πληροφορίες που συγκεντρώνονται, η Χώρα μας είναι σε θέση να υπολογίσει και να καταρτίσει τους διαρθρωτικούς δείκτες κοινωνικής συνοχής και να παράγει συστηματικές στατιστικές σχετικά με τις εισοδηματικές ανισότητες, τις ανισότητες στις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Ειδικότερα, από την έρευνα, υπολογίζονται δώδεκα (12) βασικοί δείκτες, από τους δεκαοκτώ (18) δείκτες κοινωνικής συνοχής που συμφωνήθηκαν στο Laeken του Βελγίου, οι οποίοι αφορούν στη φτώχεια και στην εισοδηματική ανισότητα. Οι δείκτες κοινωνικής συνοχής βοηθούν, επίσης, στη διαμόρφωση και στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής της Χώρας μας.

Η γραμμή φτώχειας υπολογίζεται με τη σχετική έννοια και ορίζεται στο 60% του διαμέσου ισοδύναμου συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού, χρησιμοποιώντας την τροποποιημένη κλίμακα ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ. Ως συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού θεωρείται το συνολικό καθαρό εισόδημα (δηλαδή το εισόδημα μετά την αφαίρεση των φόρων και των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση) που λαμβάνεται από όλα τα μέλη του νοικοκυριού. Αυτή η έννοια του κινδύνου σχετικής φτώχειας (φτωχός σε σχέση με τους άλλους) διαφοροποιείται από την έννοια του κινδύνου της απόλυτης φτώχειας (ο φτωχός στερείται βασικών μέσων επιβίωσης).

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία της έρευνας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με ιδιαίτερη προσοχή, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνουν εισοδηματικές ροές, όπως ιδιοκατοίκηση, παροχές σε είδος, ιδιοκατανάλωση, οι οποίες είναι πολύ αυξημένες στη χώρα μας. Οι παραπάνω εισοδηματικές συνιστώσες είναι δυνατόν να επηρεάσουν σημαντικά τα αποτελέσματα και να μειώσουν σε ποσοστιαίες μονάδες το σχετικό κίνδυνο οικονομικής επισφάλειας πάνω από 2%.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει ότι:

- Το 2003 το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (κίνδυνος φτώχειας) ανήλθε στο 21%, ενώ το 2002 ανερχόταν σε ποσοστό 20%.
- Το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας, πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ανέρχεται σε 41.2%, ενώ όταν περιλαμβάνονται οι συντάξεις σε 24.4%.
- Ο κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας, υπολογιζόμενος με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές των 40%, 50% και 70% του συνολικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος ανέρχεται σε ποσοστό 9.7%, 14.2% και 28.8% αντίστοιχα.
- Το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας κινείται σε σταθερά επίπεδα από το 1994 και κυμαίνεται μεταξύ 1994 και 2003, σε ποσοστά μεταξύ 20 και 22%.
- Το χρηματικό όριο της φτώχειας ανέρχεται στο ετήσιο ποσό των 4.741,12 ευρώ ανά άτομο και σε 9.956,35 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικους και δυο εξαρτώμενα παιδιά.
- Ο δείκτης S80/S20 που εξετάζει το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού και το συγκρίνει με το 20% του φτωχότερου ανέρχεται στο 6.6.
- Το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες (21.6%) σε σχέση με τους άνδρες (20.4%).
- Ο κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας για παιδιά ηλικίας 0-15 ετών (παιδική φτώχεια) ανέρχεται σε ποσοστό 23.1%.
- Ο σχετικός κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 28.1%, ενώ των ατόμων ηλικίας 16 έως 24 ετών σε ποσοστό 25.2%.
- Το βάθος (χάσμα) της φτώχειας, το οποίο αναφέρεται στην εισοδηματική κατάσταση των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας ανέρχεται στο 30.5%, που σημαίνει ότι πάνω από το 50% των φτωχών κατέχουν εισόδημα μεγαλύτερο από το 69.5% του ορίου της φτώχειας.
- Οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν λιγότερο από τους άνεργους και τους μη οικονομικά ενεργούς (συνταξιούχοι, νοικοκυρές κλπ.). Το ποσοστό οικονομικής επισφάλειας των εργαζομένων ανέρχεται σε 14.2%, ενώ των μη εργαζομένων σε 26,2%.
- Οι αμοιβές των μισθωτών ανδρών υπερτερούν των αντιστοίχων των γυναικών κατά 11%.
- Τα νοικοκυριά δηλώνουν οικονομική αδυναμία αντιμετώπισης έκτακτων αλλά αναγκαίων δαπανών σε ποσοστό 46%, οικονομική αδυναμία πληρωμής μιας εβδομάδας διακοπών σε ποσοστό 52%, οικονομική δυσκολία πληρωμής πάγιων λογαριασμών (ενοίκιο, τηλέφωνο, ηλεκτρικό κλπ.) σε ποσοστό 37% και οικονομική αδυναμία ικανοποιητικής θέρμανσης σε ποσοστό 19%.

➤ Όσον αφορά τις συνθήκες στέγασης των νοικοκυριών (υγρασία στην οροφή, στους τοίχους, σάπια κουφώματα) δηλώνουν το 22 %, ενώ διαβιούν σε σκοτεινά δωμάτια το 7% των νοικοκυριών και δεν έχουν λουτρό και εσωτερική τουαλέτα το 2% και 4% των νοικοκυριών, αντίστοιχα.

Οι παρακάτω 4 πίνακες περιέχουν στοιχεία οικονομικής επισφάλειας ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού, καθώς και την κατανομή του φτωχού πληθυσμού ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού.

Πίνακας 1. Σχετικός κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού

Τύπος νοικοκυριού	%
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά (σύνολο)	19.2
Νοικοκυριά με ένα μέλος (σύνολο)	27.1
2 ενήλικοι, και οι δύο ηλικίας κάτω των 65 ετών	16.0
2 ενήλικοι, και οι δύο ηλικίας άνω των 65 ετών	27.8
2 ενήλικοι, τουλάχιστον ο ένας 65 ετών και άνω	13.8
Λοιπά νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά	22.6
Μονογονεϊκό νοικοκυριό με τουλάχιστον ένα εξαρτώμενο παιδί	32.8
2 ενήλικοι με ένα εξαρτώμενο παιδί	13.4
2 ενήλικοι με 2 εξαρτώμενα παιδιά	15.8
2 ενήλικοι με 3 ή και περισσότερα εξαρτώμενα παιδιά	32.5
Λοιπά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά	29.8

**Πίνακας 2. Σχετικός κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού
Κατανομή του φτωχού πληθυσμού**

Τύπος νοικοκυριού	%
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά (σύνολο)	43.4
Νοικοκυριά με ένα μέλος (σύνολο)	9.1
2 ενήλικοι, και οι δύο ηλικίας κάτω των 65 ετών	7.1
2 ενήλικοι, και οι δύο ηλικίας άνω των 65 ετών	13.4
2 ενήλικοι, τουλάχιστον ο ένας 65 ετών και άνω	13.8
Λοιπά νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά	56.6
Μονογονεϊκό νοικοκυριό με τουλάχιστον ένα εξαρτώμενο παιδί	2.3
2 ενήλικοι με ένα εξαρτώμενο παιδί	6.8
2 ενήλικοι με 2 εξαρτώμενα παιδιά	12.2
2 ενήλικοι με 3 ή και περισσότερα εξαρτώμενα παιδιά	11.1
Λοιπά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά	24.2

**Πίνακας 3. Σχετικός κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού
Μονοπρόσωπα νοικοκυριά**

Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες	< 65	65+
100,00	30.1	21.5	18.1	36.6

**Πίνακας 4. Σχετικός κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού
Κατανομή του φτωχού πληθυσμού (μονοπρόσωπα νοικοκυριά)**

Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες	<65	65+
100,00	72.4	27.6	34.2	65.8

Περισσότερα στοιχεία σχετικά με την έρευνα θα δοθούν στη δημοσιότητα σύντομα με το σχετικό ενημερωτικό δελτίο και στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.statistics.gr> (κατηγορία: Στατιστικά στοιχεία / Κοινωνικές Στατιστικές)

Αρμόδιος: Γ. Ντούρος
Τηλέφωνο: 210 4852174
Fax : 210 4852906
E mail : geodouro@statistics.gr